

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України «Про Національний реєстр викидів та
перенесення забруднюючих речовин»

1. Мета

Проєкт Закону України «Про Національний реєстр викидів та перенесення забруднюючих речовин» розроблено з метою запровадження правових та організаційні засад створення та функціонування національного реєстру викидів та перенесення забруднюючих речовин (далі – національний РВПЗ) і створення єдиної уніфікованої електронної системи доступу до інформації про стан довкілля для органів влади та надання кожному громадянину доступу до такої інформації для підвищення ефективності електронного врядування у сфері охорони навколишнього природного середовища.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт Закону України «Про Національний реєстр викидів та перенесення забруднюючих речовин» розроблено на виконання Указу Президента України від 23 березня 2021 року № 111 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації» та Закону України «Про ратифікацію Протоколу про реєстри викидів та перенесення забруднювачів» від 03 лютого 2016 року № 980-VIII.

Ратифікація Україною Протоколу про реєстри викидів та перенесення забруднювачів (далі - Протокол) до Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі ухвалення рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, 1998 року (Орхуська конвенція), стороною якої є Україна, передбачає прийняття відповідного законодавства з метою створення та впровадження національного РВПЗ. Метою Протоколу є розширення доступу громадськості до інформації шляхом створення послідовних, інтегрованих, загальнонаціональних реєстрів викидів і перенесення забруднювачів згідно з положеннями цього Протоколу, які могли б сприяти участі громадськості у процесі ухвалення рішень з питань, що стосуються навколишнього природного середовища, сприяти запобіганню забрудненню навколишнього природного середовища та його скороченню.

З 1 січня 2020 року набрав чинності Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», в якому забезпечення участі громадськості у прийнятті управлінських рішень у сфері охорони навколишнього природного середовища та природокористування, а також забезпечення дотримання екологічних прав та обов'язків громадян визначено одним із основних завдань державної екологічної політики.

Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі - Угода) Україна взяла на себе зобов'язання щодо імплементації окремих положень законодавства та стандартів Європейського Союзу, зокрема статтею 363 Глави 6 «Навколишнє середовище» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» передбачено поступове наближення законодавства України до права та політики ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Регламентом № 166/2006 Європейського парламенту та Ради від 18 січня 2006 року передбачено створення Європейського реєстру викидів та переносу забруднюючих речовин, який містить дані національних РВПЗ сторін Протоколу.

Також слід зазначити, що відповідно до статті 50 Конституції України кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

На цей час в Україні відсутній національний РВПЗ, який містить дані про викиди та перенесення забруднювачів, що ускладнює доступ громадськості до таких даних та негативно впливає на охорону навколишнього природного середовища, адже унеможлиблює своєчасний аналіз такої інформації, попередження негативних наслідків та відслідковування утворення викидів, зокрема частки викидів небезпечних речовин і забруднювачів, у часі та просторі тощо.

Запровадження національного РВПЗ сприятиме реалізації уповноваженим органом державної екологічної політики щодо контролю над викидами та перенесенням забруднюючих речовин і надасть дієвий інструмент для прийняття найкращих управлінських рішень у сфері охорони довкілля.

3. Основні положення проєкту акта

Законопроект встановлює правові та організаційні засади створення та функціонування національного РВПЗ.

Створення і впровадження національного РВПЗ, адаптованого до національних потреб, допоможе державі відслідковувати утворення, викиди і перенесення забруднювачів у часі і просторі; аналізувати зменшення викидів і встановлювати пріоритети у скороченні та ліквідації потенційно найбільш шкідливих викидів.

Національний РВПЗ дасть змогу попередити забруднення і знизити навантаження від моніторингу та контрольно-наглядових заходів. Його дані використовуватимуть в оцінці ризиків для здоров'я людини і навколишнього середовища як вихідні дані для дисперсійних моделей у моделюванні викидів і наступного забруднення.

Наявність такого реєстру сприятиме скороченню викидів у багатьох секторах економіки. Розповсюдження відповідної інформації дозволить промисловим підприємствам порівнювати свою природоохоронну діяльність з

іншими, обирати та впроваджувати найкращі світові практики щодо скорочення викидів, таким чином заощаджувати фінансові ресурси.

Національний РВПЗ сприятиме співставності даних, сумісних на міжнародному рівні, та сумлінному виконанню Україною міжнародних зобов'язань.

4. Правові аспекти

У цій сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Кодекс України про адміністративні правопорушення;

Водний кодекс України;

Господарський кодекс України;

Закон України «Про ратифікацію Протоколу про реєстри викидів та перенесення забруднювачів»;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»;

Закон України «Про відходи»;

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

Указ Президента України від 23 березня 2021 року № 111 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребуватиме додаткових витрат з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акту не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, зазначається позиція відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект акту не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект закону розміщено для обговорення на вебсайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (<http://mepr.gov.ua/>).

Публічні консультації проводяться відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», шляхом отримання та аналізу пропозицій та зауважень, що надходять під час публічного громадського обговорення, електронних консультацій з громадськістю. Таблиця врахування зауважень та пропозицій від фізичних і юридичних осіб та їх об'єднань буде опублікована на офіційному сайті міністерства після остаточного доопрацювання законопроекту.

7. Оцінка відповідності

У законопроекті відсутні положення, які:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод,

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією,

створюють підстави для дискримінації,

стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації акта.

У проекті закону відсутні процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Законопроект буде направлено до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття законопроекту створює правові та організаційні засади впровадження та функціонування національного РВПЗ.

Реалізація Закону матиме позитивний вплив на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, розвиток регіонів, громадське здоров'я та довкілля.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Громадяни	Позитивний	Вільний доступ до інформації про стан довкілля. Це сприятиме забезпеченню участі громадськості у прийнятті управлінських рішень у сфері охорони навколишнього природного середовища та природокористування

Держава	Позитивний	Попередження забруднення і зниження навантаження від моніторингу та контрольних наглядних заходів. Уповноважений орган отримає дієвий механізм для прийняття найкращих управлінських рішень у сфері реалізації екологічної політики
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Підвищення корпоративної підзвітності. Запровадження більш ефективного контролю за викидами та переміщенням забруднюючих речовин та сприятиме прийняттю дієвих заходів щодо скорочення викидів у багатьох секторах економіки

Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України

Роман АБРАМОВСЬКИЙ

«___» _____ 2021 року